

מספר מחקר : 645-0150-14

תחום : רימונים אדומים אביביים ובכירים בערבה דרומית

שם התכנית : ממשק גידול והשבחה של רימונים אביביים ירוקי עד

מספרי מוקדים פנימיים : 82325 , 82315 , 82273

חוקר ראשי : מוטי הררי

סטטוס התכנית : חדשה

מועד התחלה וסיום התכנית : 2014 עד 2016

רקע קצר, תיאור הבעיה ומטרות המחקר : הביקוש לפרי הרימון (*Punica granatum L.*) גדל מאוד בשנים האחרונות בעקבות הדיווחים המדעיים המצביעים על ערכם התזונתי והבריאותי הגבוה של הפרי ומוצריו. תנאי האקלים, הקרקע והמים בערבה הדרומית מתאימים לגידול רימונים. דרישת השוק היא לפרי המתאפיין בצבע פנימי וחיצוני אדום עז ותכולת נוגדי חמצון גבוהה. בפירות המתפתחים בערבה הדרומית בסוף האביב ובקיץ עצמת הצבע החיצוני והפנימי ירודה כתוצאה מהצטברות פחותה של האנתוציאנינים. מנגד, רמת נוגדי החמצון בפרי גבוהה מזו שבפירות ממוטעים צפוניים. בזכות תנאי האקלים הנוחים בחורף ובאביב ניתן לקבל באזור פרי איכותי גם בחודשים בהם השווקים חסרים רימונים טריים ואיכותיים (פברואר-יולי), בעיקר בזנים ירוקי-עד. עובדה זו מקנה יתרון מובהק לגידול רימונים בערבה. לאחרונה נבחנת באזור האפשרות להוסיף את הרימון כגידול מטע נוסף לתמר. כלכליות גידול הרימונים בערבה מותנית בזמינות קווים מתאימים לגידול מסחרי המבשילים במועדים מוקדמים ומכילים רמות גבוהות של אנתוציאנינים ונוגדי חמצון בתנאי האקלים והמליחות המקומיים. **מטרת המחקר** היא פיתוח זני רימון לגידול מסחרי בתנאי הערבה הדרומית המניבים פרי איכותי מפברואר עד תחילת אוגוסט. **המטרות המשניות :** (1) איתור זן מכלוא מצטיין ירוק-עד, הנושא יבולים גבוהים ופרי אדום איכותי לשיווק מפברואר עד מאי ; (2) איתור זן מכלוא בעל רגישות נמוכה לעקות חום ואור עם יבול גבוה ופרי אדום איכותי לשיווק מיוני עד אוגוסט ; (3) יישום מדדי איכות ביוכימיים של צבע והרכב פוליפנולים לאפיון הזנים החדשים והשוואה לזנים מאזורים אחרים ככלי להמשך השבחה. במסגרת המחקר ייבחנו מכלואי רימון ירוק-עד עם זנים מסחריים ומכלואים נוספים עם תכונות המקנות סיכוי להתאמה לגידול מסחרי באזור. המכלואים יבדקו למדדי גידול, יבול, ואיכות פרי בהיבטים של מופע, טעם ומרכיבים בריאותיים. מתוצאות המחקר יתברר אם ברשותנו זן רימון מתאים לגידול בערבה, ואם ניתן לנצל את תנאי האזור הייחודיים לקבלת פרי באיכות בריאותית גבוהה יותר.

ממשק גידול והשבחה של רימונים אביביים ירוקי עד

חוקר אחראי - מוטי הררי ; מוקדים פנימיים - 82325 , 82315 , 82273

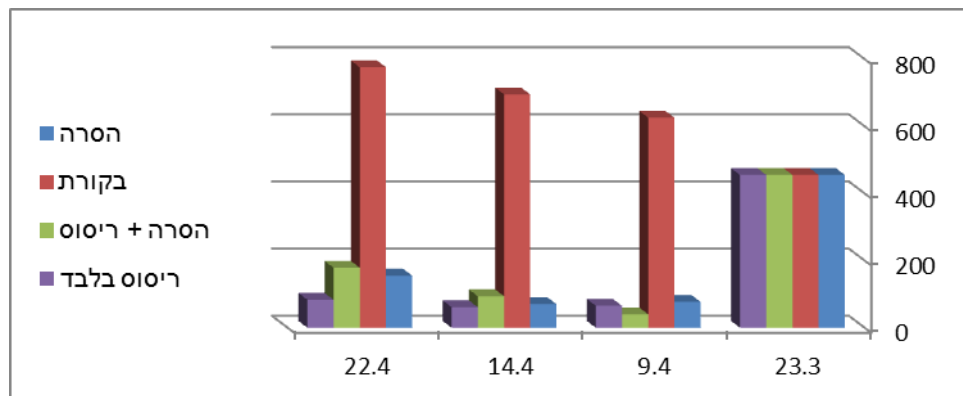
מהלך המחקר ושיטות העבודה (תכנון לעומת ביצוע) : מזה שבע שנים נערכות עבודות לפיתוח זני רימון ירוקי עד המאפשרים הכוונת היבול לעונה בה אין אספקה של רימונים מחצי הכדור הצפוני לשוק המקומי וליצוא. עבודות אלו כוללות השבחה בה נערכות הכלאות בין זני רימון ירוקי עד

לבין זנים מסחריים מקובלים להתאמתם לשיווק איכותי במועדים העדיפים. שני מכלואים חדשים "מיכל" ו "תיקי" נבחנו כעת בהשוואה למכלוא "גאלה" המגודל זה חמש שנים במו"פ ערבה ובמספר משקים בערבה ובבקעת הירדן. במסגרת זו נמשכת עבודת ההשכלה ונערכות הכלאות מחזירות בין מכלואי "גאלה" X "וונדרפול" לזנים מסחריים כ"עכו" ו"וונדרפול". מכלואים אלו נבחנו על פי הקריטריונים הבאים – ירוק עד, גדל פרי, צבע פנימי וחיצוני, קשיות הזרע, עמידות להסתדקות, מתיקות וחמיצות, קוצניות הענפים וממשק הפריחה ועיתויה. מכלואים ירוקי עד פורחים פריחה שופעת לאורך כל השנה וללא דילול יניבו פירות קטנים ובמועדים בלתי רצויים. דילול ידני מחייב השקעת ימי עבודה רבים. נוסה דילול כימי באמצעות ריסוס בדילווט יחד עם אתרל.

במספר מכלואים נמצא כי קיימת רקמת ניתוק טבעית בעוקץ הפרי. ניסיונות קודמים לנצל תכונה זו על מנת לקטוף את פירות מכלואים אלו בניעור מכני הוכתרו בהצלחה חלקית. בשנה זו בוצע ניעור כפול בזן "גאלה" לאחר ריסוס טרום ניעור במסיקל + אתרל.

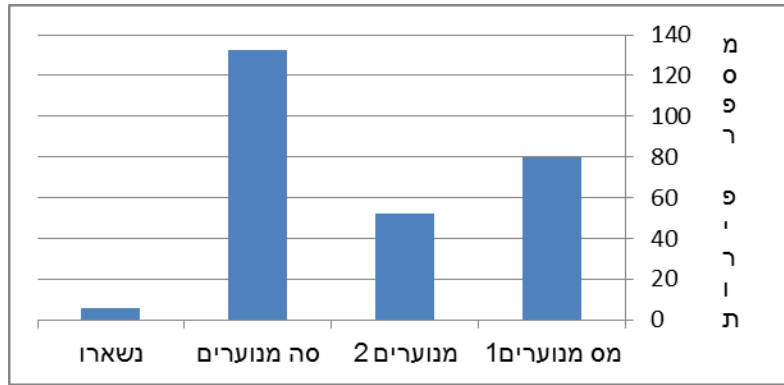
מספר טיפוסי רימון ירוקי עד בעלי מופע קומפקטי ופריחה שופעת נבחרו להתאמתם כצמחי עציץ לגידול בפטיו כמוצר ייחודי של עציצי רימון נושאי פירות נאכלים. 6 טיפוסים נבחנו במשתלות "חישתיל".

תוצאות ביניים : דילול כימי באמצעות ריסוס בדילווט יחד עם אתרל הביא להסרה מרבית של הפרחים בעונות הבלתי רצויות (איור 1).

איור 1: הסרה כימית בעזרת ריסוס בדילווט ואתרל של פרחי רימון. הניסוי נערך בזן "גאלה" על עצים בני שלוש במטע קיבוץ גרופית. הריסוס התבצע במרסס גב במועד 1.4.14. ריכוז הדילווט 0.5% ואתרל 100 ח"מ, בנפח תרסיס של 100 ל"ד".

בניעור כפול בזן "גאלה" לאחר ריסוס טרום ניעור במסיקל + אתרל ירדו מהעצים כ- 95% מהפירות (איור 2).

איור 2: קטיף בניעור פירות רימון ממכלוא "גאלה".

ריבוי של הטיפוסים בעלי מופע קומפקטי ופריחה שופעת מייחורים ירוקים דחה את הפריחה. ריבוי מייחורים מעוצים יצר עציצים פורחים כבר לאחר 18 חודשים. **מסקנות, בעיות שהתעוררו, והמלצות להמשך המחקר או שינוי במחקר:** הכוונת היבול באמצעות הסרת פרחים בעונות שעדיפותן שולית מאפשרת קטיף של פירות בחודשים ינואר- מאי כפי שנמצא בעבודות קודמות. ניעור כפול לאחר ריסוס במסיקל + אתרל נמצא יעיל בזן "גאלה". מסתמן שריבוי מייחורים מעוצים הוא המיטבי לייצור עציצים פורחים נושאי פרי למאכל.